

امام خامنه ای: «به این [رفع تحریم] نیندیشید؛
عمده به خنثی کردن تحریم بیندیشید که دست
شما است و شما میتوانید این کار را بکنید.»

۱۳۹۹/۹/۲۶

گفتار دولت جوان انقلابی

انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰

جزوه آموزشی - شماره ۱

موضوع:

دولت جوان انقلابی و خنثی کردن تحریم ها

ارائه شده توسط:

مسعود براتی

مدیر گروه بین الملل شبکه کانون های تفکر ایران (ایتان)

و پژوهشگر اقتصاد بین الملل و تحریم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اشاره:

تجربه برجام و بدعهدی طرف های مقابل اثبات کرده است که راهبرد «رفع تحریم» سرانجامی ندارد. از سوی دیگر، ظرفیت های بسیاری برای پیگیری راهبرد «خنثی کردن تحریم ها» وجود دارد. در این ارائه سعی شده تا حدودی به ابعاد این دو راهبرد و لزوم تغییر جهت گیری از «رفع تحریم» به «خنثی کردن تحریم» توسط دولت آینده اشاره شود.

این ارائه توسط آقای مسعود براتی و در سلسله وینار تبیین گفتمان دولت جوان انقلابی که در تاریخ ۲۵ تا ۲۸ اسفندماه گذشته و به همت بسیج مدرسه علمیه معصومیه برگزار گردید، انجام شد و توسط کارگروه محتوا و آموزش ستاد گفتمانی دولت جوان انقلابی بسیج معصومیه تنظیم گردید.

تذکر: در فرآیند خلاصه نویسی و نیز تبدیل گفتار به نوشتار، بعضا در عین عبارات استاد محترم تصرفاتی صورت گرفته است لکن سعی شده است نسبت به مضمون کلام ایشان رعایت امانت صورت گیرد. لذا در صورت وجود ابهام، صوت موجود در کانال بسیج مدرسه معصومیه از این وینار، ملاک مطالب ارائه شده توسط استاد محترم می باشد.

فهرست مطالب

۱	-----	بال اول: خنثی سازی تهدیدات
۱	-----	تهدیدات حوزه اقتصادی و تحریم ها
۲	-----	استفاده از فرصت دوران افول
۳	-----	سخت شدن شرایط برای لایه دیپلماسی
۳	-----	مسئله برجام
۳	-----	مسئله پرونده تورقوز آباد و فعالیت های اعلام نشده ایران
۴	-----	مسئله حقوق بشر
۴	-----	ناکارآمدی اندیشه تنش زدایی در خنثی سازی تهدید ها
۴	-----	بال دوم: شناسایی و بالفعل کردن فرصت ها
۴	-----	ظرفیت کشور های همسایه
۵	-----	ظرفیت کشور های همسو
۵	-----	ظرفیت کشور های چین و روسیه
۶	-----	نباید وارد بازی دو گانه مذاکره خوب و بد شد!

دولتی که می خواهد منافع جمهوری اسلامی ایران که همان منافع مردم ایران است تامین بکند ، باید این دو بال را داشته باشد: بال خنثی سازی تهدیدات و بال شناسائی و بالفعل کردن فرصت ها ، ذیل نگاه کلی خنثی سازی تحریم .

بال اول: خنثی سازی تهدیدات

در میان تهدیدات دو حوزه تهدید سخت و نیمه سخت داریم که در اولی ایران راه مقابله را پیدا کرده و در حوزه نیمه سخت مهمترین حوزه در سال های اخیر حوزه اقتصادی و تحریم هاست.

تهدیدات حوزه اقتصادی و تحریم ها

در میان تهدیدات مختلفی که علیه جمهوری اسلامی ایران اعمال شده است مهمترین و اصلی ترین تحریم ها تحریم های دولت آمریکا علیه ایران است.

سه لایه اصلی تحریم ها

تحریم سه لایه ای اصلی دارد. لایه فنی و تکنیکال ، لایه حقوقی که زیرساخت های حقوقی تحریم را ایجاد می کند و لایه راهبردی که نحوه استفاده از ابزار تحریم را تشریح و تعریف می کند.

عبور از دوره اوج اثر گذاری تحریم ها

تحریم ها در سیر صعودی و نزولی خودش از نقطه اوج اثر گذاری اش عبور کرده و وارد دوره افول اثر گذاری اش شده است. این دوره افولی که ما در آن هستیم پایدار نیست و دائمی نیست و بعد از طی یک تا یک و نیم سال دیگر دوباره به نقطه اوجش می رسد. دوره افول قبلی سال ۹۱ بود که در سال ۹۲ تا ۹۶ دولت آمریکا تحریم ها را یک بازطراحی کرد و توانست جمهوری اسلامی ایران را در بُعد مذاکره مشغول بکند و برای ما ایجاد غفلت بکند از این فرصتی که ایجاد شده، چرا که می توانستیم در این فرصت مباحثی از جنس خنثی سازی تحریم را دنبال بکنیم. اما به واسطه آن عطش و ایجاد اشتیاقی که برای

مذاکره شده بود و احساس می کردیم مذاکره است و این گفتگوها است که ما می توانیم در پس آن نفسی راحت بکشیم ، به شکل کلی از این حوزه غافل شدیم و به دنبال بحث مذاکره رفتیم. مدتی پیش فارین پالیسی یک مطلبی را کار کرد که کیهان هم منتشر کرد.

فارین پالیسی مطلبی که منتشر کرد تیتراش این بود که احیای برجام اهرم فشار بیشتری را در اختیار آمریکا قرار می دهد تا ایران. و یک واقعیت را داشت می گفت. و اشاره میکرد دولت ایران دارد به سمت محکم کردن مقاومت اقتصادش و بحث دور زدن و خنثی کردن تحریم ها حرکت می کند و لذا هر چقدر زمان بگذرد مقاوم تر میشود و تحریم ها کم اثر تر میشود.

اما الان که هیچ مذاکره ای در جریان نیست و این تحریم ها در شدیدترین حالتش قرار دارد و بایدن هم اقدامی انجام نداده اما شرایط ما در بحث فروش نفت و تعاملات اقتصادی به پایداری رسیده و دارد رشد می کند. مهمترین شاخص اش هم میزان فروش نفت است که ما الان بیش از یک میلیون بشکه در روز می فروشیم.

استفاده از فرصت دوران افول

این دوره افول تحریم به معنای حذف این تهدید نیست بلکه یک فرصتی است برای ما که برای لایه ی سیاست خارجی بتوانیم چاره اندیشی بکنیم که یک بخش اش ناظر به داخل است که حالا بحث داخلی اقتصادمان میشود و یک بخشش مربوط به اقتصاد خارج می شود. در قسمت خارجی اش هم یک بخشش ناظر به ایجاد هزینه برای دشمنان و مهمترینش دولت آمریکا برای جلوگیری از سرعت پیدا کردن این موتور تولید تحریم است و یک بخش اش بخش فرصت ها است. یعنی ما در حوزه تحریمی یک فرصت یک سال و نیم داریم که دستگاه سیاست خارجی دولت بعدی هم باید بداند که این فرصت را باید بصورت حداکثری استفاده بکند هم ضربات جدی به ساختار حقوقی ، راهبردی و آن

فنی تحریم‌ها باید بتواند وارد بکند که این اتفاقات کاهش تهدید رخ بدهد هم اینکه آن فرصت‌هایی که در ادامه می‌آید را دنبال کند.

سخت شدن شرایط برای لایه دیپلماسی

مهمترین درس این است که رفتار دولت یازدهم و دوازدهم در بحث پیگیری پرونده هسته‌ای و بحث توافق برجام و بعد از آن، یک چهره‌ی ضعیف را در پیگیری حقوقش از ایران ترسیم کرده است. یعنی که به واسطه این ناتوانی نمی‌تواند از اصول اولیه روابط بین الملل که بحث اقدام متقابل و اقدام متوازن است بهره‌برد. مثلاً در مقابل آمریکا که می‌گفت توافق فقط توافق خوب و توافق بد نه، این طرف کمپینی ایجاد شد که توافق بد بهتر از عدم توافق. و بعد شعارش شد نه به عدم توافق. مجموع این رفتارها، ترسیم یک چهره‌ی دولت ضعیف و ناتوان در پیگیری حقوق خود را نشان می‌دهد.

مسئله برجام

برجام یک عدم توازن و یک نابرابری در دل خودش داشت. که شما می‌توانید مصادیق این عدم توازن را مثلاً در مکانیزم ماشه، مکانیزم حل اختلاف این قرارداد یا نوع زمان‌بندی و گام‌های اجرایی آن ببینید.

مسئله پرونده تورقوز آباد و فعالیت های اعلام نشده ایران

آن نمایی که نتانیاهو اسناد را به نمایش گذاشت و بعد از یک مدت آمد در سازمان ملل اسم تورقوز آباد را مطرح کرد منجر به این شد که آژانس بین‌المللی انرژی اتمی پرونده‌ای را برای فعالیت های ناگفته اعلام نشده ایران شکل بدهد. که در نهایت منجر شد به سه دسترسی بیشتر توسط آژانس انرژی اتمی. همچنین اخبار غیررسمی که توسط رویترز و وال استریت ژورنال منتشر شد بیان کردند که در این ها مواد رادیواکتیو پیدا شد. و لذا الان یک مساله مهم ما در حوزه بین‌الملل بحثی است با عنوان فعالیت های اعلام نشده‌ی هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران که ابعاد نظامی دارد

مسئله حقوق بشر

مسئله حقوق بشری ایران است که آمریکا تلاش می کند که بحث حقوق بشری هم تبدیل به یک پرونده جدی با توجهات بین المللی ایران باشد

ناکارآمدی اندیشه تنش زدایی در خنثی سازی تهدید ها

تنش زدایی با توجه به نوع دشمنی که با ما دارند و نوع واقعیات صحنه بین الملل نه تنها تهدید را از ما دفع نمی کند بلکه تهدید را افزایش می دهد و صرفا با خرید زمان اجازه می دهد شما یک مقدار زمان خیلی کوتاهی احساس آرامش بکنید اما بعد یک تهدید بزرگتر را متوجه شما می کند. پس دولت بعدی باید در این مقطع بداند که تهدید زدایی باید هدفش باشد. خنثی کردن تهدید باید هدفش باشد و این از طریق تنش زدایی حاصل نمی شود. هر قدر ما بر مسیر تنش زدایی جلو برویم حتما منجر به افزایش تهدید می شود. و این یک نکته راهبردی و مهمی است.

بال دوم: شناسایی و بالفعل کردن فرصت ها

اما در بال دیگر سیاست خارجی مسأله شناسایی فرصت ها و بالفعل کردن فرصت های موجود است. در گام اول در کشورهای همسایه بعد کشورهای همسو و بعد در یک لایه دیگر دو کشور مهم چین و روسیه.

ظرفیت کشورهای همسایه

کشورهای همسایه ما غیر از آن چند کشوری که روابط خصمانه دارند مثل عربستان و بحرین و این تپ کشورهای، ظرفیت های جدی برای ما دارند که بشدت میتوانند محصولات ما و توانمندی های ما را استفاده بکنند. هم در لایه تولید کالا هم در لایه تولید خدمت و مصرف خدمت. البته این کار تماما متوجه دستگاه دیپلماسی نیست. یک هماهنگی و یک هارمونی مناسبی در کلیت دولت می خواهد مثلا شما پیمان پولی دوجانبه اگر ایجاد بکنید بخش مهمی از خدمات بانکی مورد نیاز را در این قالب در این

فرمول می‌توانید انجام بدهید. ما یک فرصت بی نظیر در حوزه توریسم پزشکی داریم در این منطقه که بسیار کلیدی است اگر انشالله مساله واکسن کرونا حاصل بشود یک بازار جدی در حوزه واکسن کرونا داریم در منطقه که می‌تواند حتما مورد توجه باشد و به ما کمک بکند.

ظرفیت کشورهای همسو

ما کشورهای همسو مثل ونزوئلا را داریم. که خوب شروع کردیم این تقویت بشود و ادامه پیدا بکند.

ظرفیت کشورهای چین و روسیه

چین در نقطه‌ای است که دارد آمریکا را در حوزه اقتصاد پشت سر می‌گذارد و کاملاً هم در حال بنا کردن سیستم‌های خودش است، چه در حوزه پول و مالی، چه در حوزه روابط تجاری یک ابر پروژه به اسم یک کمربند جاده را دارد که ایران می‌تواند نقش محوری در آن ایفا بکند. متأسفانه تخریب‌هایی که در این دوره اتفاق افتاد و جبران آن بی‌اعتمادی که در ذهن چینی‌ها نسبت به ایران ایجاد شده است، زمان می‌برد. همین بلبشویی که سر قضیه قرارداد ۲۵ ساله رخ داد خیلی آسیب‌زا بود و متأسفانه اقدامات قبلی دولت را تکمیل کرد. بطور ویژه دولت بعدی باید روی قضیه‌ی چین تمرکز بکند. کشورهای غربی یعنی آمریکا و اروپا بطور روشن درباره‌ی تغییر رفتار جمهوری اسلامی ایران صحبت می‌کنند. آمریکا گستاخانه تر درباره تغییر رژیم صحبت می‌کند. درباره مهار ایران صحبت می‌کنند. اما چین به هیچ وجه این مساله برایش مطرح نیست. فکر منافع متقابل است و می‌خواهد همکاری بکند و البته دنبال منافع خودش هم هست و این هم طبیعت فضای بین‌المللی است. در مقابل هم باید بدانیم تعامل با چین یک تعامل مبتنی بر درون‌زایی باشد که این باید در دولت بعدی خوب فهم بشود و چین می‌تواند بخش مهمی از نیازهای تکنولوژیک ما را پوشش بدهد.

روسیه هم همینطور است. روسیه یک فضای بسیار جدی در

حوزه‌های مهم راهبردی دارد. در حوزه صنعت نفت ، در حوزه نظامی که می‌تواند مورد استفاده ما قرار بگیرد.

نباید وارد بازی دو گانه مذاکره خوب و بد شد!

در نظرسنجی ها شما می‌بینید که بیش از دو سوم مردم و ۷۵٪ جامعه میگویند مشکلات داخلی است. بیش از ۸۰٪ جامعه در آخرین نظرسنجی معتقدند آمریکا بد عهد است و حتی اگر برگردد به برجام به عهدش وفا نمی‌کند. حدود ۷۰٪ معتقدند حتی در صورت احیای برجام مشکلاتشان حل نمی‌شود و وضعیتشان بهتر نمی‌شود. این امکان وجود دارد که جریان غربگرا دوباره با عملیات های فریب و تحریف منجر بشود که مردم تلقی های اشتباه بکند مثل همان که در سال ۹۲ کردند و تا سال ۹۶ ادامهش دادند. خب یکی از مهمترین بحثها ترساندن مردم است . ظرافتی که حضرت آقا به خرج دادند و دقتی که به خرج دادند خیلی درس آموز است.

ایشان بحث اینکه مذاکره خوب است یا بد را خیلی مطرح نکردند. توجهی به این داستان نداشتند بلکه بحث را بردند روی نقطه‌ی مورد نظر و مورد توجه مردم یعنی مساله تحریم‌ها. و اینگونه بیان کردند که مذاکره خودش موضوع نیست بلکه یک ابزار است. قرار بود که از طریق مذاکره رفع تحریم انجام بشود و ما هم موافق رفع تحریم هستیم. تحریم یک پدیده ظالمانه است. اما چیزی که مهم است اینکه آیا این تجربه ی مذاکره منجر به رفع تحریم شد یا نه؟ یعنی نتیجه‌ای که میخواستیم حاصل کرد یا نه؟ نتیجه حاصل نشد پس ما فارغ از اینکه موافق یا مخالف مذاکره باشیم بعنوان یک ابزار ، این کاملاً روشن است که ابزار کارآمدی نیست. رفع تحریم پدیده‌ای است که در حیطة توان و اراده ما نیست. و آن چیزی که در حیطة توان ماست مساله خنثی‌سازی تحریم است .

جریان انقلابی بعنوان جریان ضد مذاکره نباید دیده بشود.

تجربه نشان داده که مذاکره تامین منافع نمی‌کند پس نه باید مخالف مذاکره باشم نه آن را به عنوان راه حل نشان دهیم اشتباهی که برخی جریان های ظاهرا انقلابی دارند انجام می‌دهند. یعنی می‌گویند مذاکره هم خوب دارد و هم بد و گفتمان مذاکره را بعنوان راه حل مطرح می‌کند. در صورتی که مذاکره راه حل نیست. مذاکره ابزاریست که در این مقطع بی فایده است. مذاکره با آمریکا ابزار کارآمدی در این مقطع نیست.

ستاد گفتمانی دولت جوان انقلابی

setadegoftemani